De tijd van steden

Het jaar 1000 tot het jaar 1500

Heel lang geleden

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van steden (1000 – 1500)

Het leven in de stad

Vanaf het jaar 1000 gaan steeds meer mensen in steden wonen. Het is er veiliger dan op het platteland. Er is ook meer werk. Er zijn bakkers, timmerlieden en kleermakers.
Een stad heeft vaak een **stadsmuur**. Dat is een grote, stenen muur om de mensen te beschermen. In een stad zijn regels. De regels in een stad worden gemaakt door het **bestuur**. In het bestuur zaten vroeger vaak alleen rijke mannen.

Het geloof was in de middeleeuwen erg belangrijk. Veel steden kregen een **kathedraal**: een grote kerk. Hier kon iedereen bidden. De kerken waren meestal van steen. De huizen zijn nog vaak van hout. Een **fakkel** hield huizen warm. Alleen: door het vuur brandden ze soms af… Veel mensen konden niet lezen of schrijven. Wie dat wel kon, deed dat in het **Latijn**. Het Latijn is de taal van de Romeinen. Die taal werd nog steeds gebruikt in boeken.

Dit is een grote, middeleeuwse stad. Met grote kerken en een stadsmuur.

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van steden (1000 – 1500)

Opdracht A | Welk tekstje hoort bij welk plaatje? Zet de cijfers in de juiste rondjes.

1 - Stadsmuur
Een grote, stenen muur om de stad voor vijanden te beschermen.

2 - Bestuur
De regels in een stad werden gemaakt door het bestuur. Dat waren vaak rijke mannen.

3 - Kathedraal
Veel steden kregen een kathedraal: een grote kerk.

4 - Fakkel
Met een fakkel is het warm in de huizen.

5 - Latijn
Het Latijn is de taal van de Romeinen, die nog steeds in boeken wordt gebruikt.

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe is het nu?

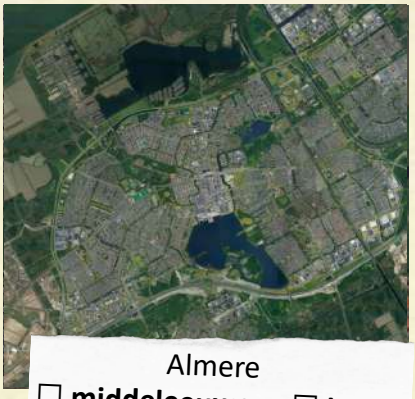
De tijd van steden (1000 – 1500)

Opdracht B | Hoe was het vroeger en hoe is het nu? Maak de vragen.

In Nederland zijn veel steden in de middeleeuwen gebouwd. Die herken je nog steeds: door de stadsmuren of het water eromheen. Hieronder zie je luchtfoto's van 9 steden. Welke steden komen uit de middeleeuwen en welke zijn later gebouwd? Kruis aan.

Naarden
☐ **middeleeuwen** ☐ **later**

Almere
☐ **middeleeuwen** ☐ **later**

Middelburg
☐ **middeleeuwen** ☐ **later**

Zoetermeer
☐ **middeleeuwen** ☐ **later**

Brielle
☐ **middeleeuwen** ☐ **later**

Willemstad
☐ **middeleeuwen** ☐ **later**

Hulst
☐ **middeleeuwen** ☐ **later**

Zaandam
☐ **middeleeuwen** ☐ **later**

Workum
☐ **middeleeuwen** ☐ **later**

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van steden (1000 – 1500)

Handelen

Het ruilen en verkopen van spullen noem je **handel**. Dit was in de middeleeuwen heel belangrijk. Een **handelaar** verdiende zijn geld door spullen te kopen en te verkopen. Op de **markt** hadden mensen hun eigen kraampje, om spullen te verkopen. Vanuit andere steden werden ook spullen gehaald. Dit gebeurde vaak per boot. Veel steden lagen daarom aan een zee of een rivier. In de **haven** kwamen de boten met spullen aan, of gingen juist weg. Om sommige steden binnen te komen, moest je **tol** betalen. Dat is een soort kaartje om binnen te komen.

In de haven, bij de stad, liggen schepen. Die zitten vol met spullen!

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van steden (1000 – 1500)

Opdracht A | Welk tekstje hoort bij welk plaatje? Zet de cijfers in de juiste rondjes.

1 - Handel
Het ruilen en verkopen van spullen noem je handel.

2 - Handelaar
Een handelaar verdiende zijn geld door spullen te kopen en te verkopen.

3 - Haven
In de haven kwamen de boten met spullen aan, of gingen juist weg.

4 - Markt
Op de markt hadden mensen hun eigen kraampje, om spullen te verkopen.

5 - Tol
Om sommige steden binnen te komen, moest je tol betalen. Een soort toegangskaartje!

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe is het nu?

De tijd van steden (1000 – 1500)

Opdracht B | Hoe was het vroeger en hoe is het nu? Maak de vragen.

Tegenwoordig halen we spullen uit heel de wereld. In Nederland komen veel spullen aan in de haven van Rotterdam. Dat is een van de grootste havens ter wereld!

Zet de woorden hieronder op de juiste plek.

1 – containers
2 – vrachtschip
3 – kranen
4 – kade

Hoe komt een cadeau uit China bij jou thuis? Vul de juiste woorden in:

bezorger – webwinkel – vrachtschip – sorteerplek

Je bestelt een cadeau op een _____ uit China.

→

Je cadeau wordt ingeladen op een _____ met duizenden pakketjes erop.

→

Uit de haven wordt je cadeau naar een _____ _____ gebracht.

→

Je cadeau wordt opgehaald en een _____ brengt deze bij jou thuis!

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van steden (1000 – 1500)

Ellende in de middeleeuwen

In de middeleeuwen waren veel mensen arm. Sommige mensen konden niet werken. Een **bedelaar** vroeg aan andere mensen om geld. Veel mensen werden ook ziek. Er waren nog bijna geen medicijnen. Een erge ziekte was **de pest**. De pest is een heel besmettelijke ziekte. Mensen kregen dit van dieren. En omdat mensen in de stad dicht op elkaar leefden, vielen er heel veel doden. Mensen geloofden vaak dat dit een straf van god was.

Sommige mensen geloofden ook dat er **heksen** bestonden. Zulke vrouwen zouden voor ongeluk zorgen. Ze moesten daarom op de brandstapel. Terwijl niemand wist of heksen echt bestonden… Voor dieven waren er ook straffen. Dieven werden voor straf vastgemaakt aan een **schandpaal**. Soms wel een hele dag! Andere misdadigers eindigden aan de **galg**. De galg was een straf waarbij je werd opgehangen en doodging.

Een man krijgt een gruwelijke straf. De mensen in de stad kijken toe.

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van steden (1000 – 1500)

Opdracht A | Welk tekstje hoort bij welk plaatje? Zet de cijfers in de juiste rondjes.

1 - Bedelaar
Een bedelaar vroeg aan andere mensen om geld.

2 - De pest
De pest was een heel besmettelijke ziekte.

3 - Heksen
Heksen zouden voor ongeluk zorgen. Ze moesten daarom op de brandstapel.

4 - Schandpaal
Dieven werden voor straf vastgemaakt aan een schandpaal.

5 - Galg
De galg was een straf waarbij je werd opgehangen en doodging.

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe is het nu?

De tijd van steden (1000 – 1500)

Opdracht B | Hoe was het vroeger en hoe is het nu? Maak de vragen.

Welke straffen werden in Nederland alleen in de middeleeuwen gebruikt? Welke straffen zijn er nu? En welke straffen waren er zowel vroeger als nu? Zet een of twee kruisjes.

Een celstraf
☐ **vroeger** ☐ **nu**

Een boete
☐ **vroeger** ☐ **nu**

Verbanning
(ergens niet meer mogen wonen)
☐ **vroeger** ☐ **nu**

De doodstraf
☐ **vroeger** ☐ **nu**

Een taakstraf
☐ **vroeger** ☐ **nu**

Lees de zinnen hieronder. Hoort de zin bij hoe mensen vroeger werden gestraft of hoe mensen nu worden gestraft? Zet een kruisje.

	Vroeger	Nu
Een verdachte wordt soms gemarteld	☐	☐
Met DNA, zoals bloed, kan een dader worden gepakt	☐	☐
Je hebt recht op een advocaat die je helpt	☐	☐
Arme mensen krijgen zwaardere straffen dan rijken	☐	☐
In elke stad gelden andere straffen	☐	☐
De straffen zijn in heel het land gelijk	☐	☐
Kinderen kunnen ook zware straffen krijgen	☐	☐
Kinderen krijgen minder zware straffen	☐	☐

